

Asia: VN/5748/2019

Luonnos meripolitiikan toimenpideohjelmaksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtioneuvoston kanslia on pyytänyt Väyläviraston lausuntoa luonnoksesta Suomen meripolitiikan toimenpideohjelmaksi.

Väylävirasto pitää myönteisenä luonnoksen tavoitetta kehittää meripolitiikasta selkeä vahvuusalue. Toimenpideohjelman keskeisiksi kärjiksi nostetut merten suojeleminen, meriklusteri ja merellinen tuotanto ovat oikeansuuntaiset. Niiden kautta mahdollistetaan meripolitiikan linjausten keskeisten tavoitteita toteuttaminen ja EU:n meripolitiikan soveltaminen merioikeusyleissopimuksen asettamassa kehyksessä.

Viraston näkemyksen mukaan toimenpideohjelman kärkiin liittyvät horisontaalisina teemoina automatisaatio, digitalisaatio ja data sekä osaaminen, tutkimus ja koulutus, EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen sekä rahoitus. Merilogistiikan prioriteeteiksi valitut tehokas, älykäs, turvallinen ja puhdas logistinen järjestelmä, globaalisti kilpailukykyinen merenkulkuelinkeino Suomelle, liikkuvuuden vapauden mahdollistaminen, merionnettomuuksien määrän vähentäminen ja huoltovarmuus ovat Väyläviraston tavoitteiden kannalta merkityksellisiä.

Toimenpiteistä digitalisaation edistäminen logistisessa ketjussa mahdollistaa liikenteen automaatiota koskevien suunnitelmien edistämisen. Tällaisia ovat älyväylän konseptin kehittäminen ja käyttöönotto sekä digitalisaation huomioonottaminen liikenteen infrastruktuuriin ja älykkäiden merenkulun turvalaitteiden kehittämisessä. Väylävirasto pitää tärkeinä tiedon dynaamisuuden ja siihen liittyvien vastuiden kehittämistä, uusien teknologiaratkaisujen käyttöönoton organisointia, alusliikennepalvelun (VTS) ja satamien yhteistyön tiivistämistä, Fintraffic VTS:n tehtävien ja roolien kehittämistä mm. tiedon vaihdossa, sekä lainsäädännön kehittämis-tä vastaamaan automatisaation asettamia uusia haasteita.

Huoltovarmuusnäkökohtien sekä turvallisen ja sujuvan logistiikan takaamisen varmistaminen on tärkeää kaikissa olosuhteissa. Merionnettomuuksien vähentäminen merellisten onnettomuuksien ehkäiseminen ja vaaratilanteiden vaikutuksiin varautuminen ovat tärkeitä tehokkaan, turvallisen ja kestävä merenkulun kehittämisessä. Automaation edellytysten huomioonottaminen sekä älyväylän ja testialueen kehittäminen ovat tärkeitä osana liikenteen automaation toimenpidekokeiluja.

Fyysisen väyläinfran turvallisuuden parantaminen ja varmistaminen on myös tärkeää jatkossa. Aluskalustossa on osin tapahtumassa kehitystä, joka edellyttää myös väyliä parantamista, jotta uudet alukset pystyvät liikennöimään turvallisesti.

Suomen ulkomaankaupalle kriittisen talvimerenkulun erityisvaatimukset on myös huomioitava esimerkiksi tuulipuistojen sijoittelussa. Ympäristösääntelyn myötä entistä heikommin jäissä itsenäisesti kulkevien ja kooltaan kasvavien kauppa-alusten tuomat haasteet on huomioitava sekä väyliä että avomerellä tapahtuvan alusliikenteen turvallisuuden varmistamiseksi. Tämä vaikuttaa sekä merialueen käytön suunnitteluun, mutta myös jäänmurtokapasiteettiin ja johtamisen kehittämiseen.

Automaation lisääntyminen (ml. älykkäät turvalaitteet) tuovat yhä enemmän turvallisuusriskejä myös kyberhyökkäysten ja mahdollisten toimintahäiriöiden muodossa. Väyläviraston näkemyksen mukaan tätä on syytä painottaa navigointijärjestelmien (GPS) häirinnäsietokyvyn kehittämisen lisäksi.

Saaristoliikenteen toimintaedellytysten varmistaminen on avainasemassa saariston saavutettavuudessa autottomien ja veneettömien käyttäjäryhmien osalta.

Automaation kehittäminen ja älykkäiden ratkaisujen tuominen eivät poista sitä tosiasiaa, että niille tarvitaan varmistukseksi riittävä fyysinen väylämerkintä poik-keustilanteita ja ääriolosuhteita varten alusturvallisuuden varmistamiseksi. Väylästä on paljon kohteita, jotka on käytännössä pakko ajaa läpi, kun niihin on kerran lähdetty ennen kuin ollaan turvallisella vesialueella, johon voi tehdä esim. hätäankuroinnin.

Väylävirastolla ei ole toimialansa kannalta muuta erityistä lausuttavaa.

Kuistio Laura

Eronen Matti
Väylävirasto